

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Lykke-Peer

Citation: Andersen, H. C.: "Lykke-Peer", i Andersen, H. C.: *Lykke-Peer*, udg. af Erik Dal , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2001, s. 102. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersenhc08val-shoot-idm140670345299104/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Lykke-Peer

udgaver af *Lykke-Peer* plus eventyr; »det er gode Indtægter, og nu har jeg saa kort at leve« (*Dagbøger* 19.1.1871).

Dagbøger og breve noterer private kommentarer til bogen. Allerede før udgivelsen havde Johanne Luise Heiberg glædet sig over at genfinde eventyrtonen, men fundet, at Richard Wagners musik bliver overvurderet i betragtning af, at den savner det lyriske (*Dagbøger* 8. og 10.8.); Henrik Ibsen, såmænd, finder det foreløst så poetisk (21.8.), og filosofiprofessoren Rasmus Nielsen siger, at bogen betyder en ny retning mellem eventyr og roman (26.8.). Så må Andersen af finde sig med et ord fra sin læge Theodor Collin (11.11.): »Alle overvælde mig med Tak for Bogen. Nogen synes bedst om den første Halvdel, andre om den sidste. Theodor sagde hvor de lyve allesammen, jeg gider ikke læse det Skidt! Nogle måneder senere sagde den gamle Carsten Hauch i anledning af samme bog, »at jeg var et forunderligt geni! et Barn og jeg vilde altid blive et Barn og det ind i Gudsriget« (*Dagbøger* 16.4.1871). De to digtere havde boet en kort tid under samme tag.

Længere rakte naturligvis anmeldelserne¹⁵, der jævnt hen nævnes i Dagbøgerne; og der var mange, for trods en hel del nye og genoptrykte bøger i 1860'erne havde Andersen ikke udsendt noget større prosaværk siden rejsebogen *I Spanien* fra 1863. Man blader sig frem til dem gennem aviser med den fransk-tyske krig på forsiderne.

Enstemmige var vurderingerne selvfølgelig og heldigvis ikke. På den ene fløj står venligt begejstrede referater af den stadig ungdommelige digters levende fremstilling – *Dagens Nyheder* og *For Romantik og Historie* – førstnævnte dog ikke uden det spørgsmål, om lykke gennem kamp som Skules i Henrik Ibsens *Kongemødet* eller lykke som her i bogen er den rette – læserens individualitet må afgøre det – javel, men det er nu et barsk modstykke at pege på. På den anden fløj står den allerførste anmeldelse af Fr. Winkel-Horn i *Fædrelandet*, som synes, at Peers død snarere er en ulykke end udførelse af en poetisk værdi, og at personligheden taber sig i det ubestemmelige; eventyrets fortællemåde bruges udover sit område, men den store digter genkender vi i elverpigevisionen. Andersen skrev selvfølgelig surt i dagbogen næste dag, med konklusionen »Skidt med det Hele!«

Beslægget hermed er *Hejmdal* med to fulde spalters moraliseringen, der taler om sjælekamp og karakter, om »Viljens Styrke, som skaber Manden (og Kvinden med)«, og som iøvrigt sammenfattes præcist i Andersens dagbog samme dag: »I »Hejmdal« staaer at man smiler og bliver rørt ved Lykke Peer, men der er ingen Staal i ham, han gjør blød og vor Tid bruger [dvs. behøver] ikke det Bløde, men det Haarde, man lægger Bogen bort: og siger hvad kommer den os ved. – Aladdin af Øehlenschläger kom i rette Tid og i Skjønheds Fylde. Jeg blev ikke nedstemt ved denne Kritik, men haard i Sindet. Vejret smukt;« etc.

Dags-Telegraphen skriver godt en halv spalte, peger ligesom flere andre på de morsomme, men forstyrrende episoder, og konkluderer, at Peer må dø, netop fordi han er Lykke-Peer. »Thi hvem tvivler om, at Kampen allerede den følgende Dag ville være kommen?« og nogen karakter eller personlighed har forfatteren jo ikke givet ham; men bogen er en stemningsfuld fortælling, velkommen »i denne paa virkelige Digtværker gølge Tid«.

Berlingske Tidende er positiv, peger på tidligere behandlinger af temaet og fremhæver bogens første del og feberfantasierne. *Folkets Avis* vender atter grundspørgsmålet, om det ikke er lykkeligere at sætte personligheden ind på kampen. Jo ældre vi bliver, des mere ser vi lykken i at sætte frø. Jo yngre, des mere betyder livets blomst, selvom den forsvinder som en sæbeboble, mens alle siger Aa – ! Dog, H.C. Andersen er vor yngste digter, mens alle kritikere er til års. Lignende forbehold tager *Illustreret Tidende* i en velvillig omtale, og her peges på, at »Lykkens Yndlings« i Carl Bernhards roman af dette navn »vinder Kjerlighed, der er evig; men Lykke Peer vinder kun Berømmelse, der er forgængelig« – omtrent hvad *Dagbladet* bemærker: at bogen følger Peer fra vuggen til det, »som nu engang for ham er Lykkens Tinde«. Anmeldelsen anerkender iøvrigt både stil og persontegning efter indledningsvis at have skilt sig af med et par forbehold om, at man må føje sig efter digteren, der gør som han vil og ønsker at behage. Men færre og færre møder ham uden forståelse, »umusikalsk«.